

Debattredaktör:
Maria Ripenberg
018-478 11 94
debatt@unt.se

Postadress: Box 36
751 03 Uppsala

UNT Debatt

Så skriver du

Debattinläggen kan ha längderna 3500 eller 4500 tecken, inklusive mellanslag. Formatera inte texten. Artikeln ska vara undertecknad av minst en namngiven person.

Bifoga helst en högupplöst porträttbild på skribenten/skribenterna.

Mejla materialet till debatt@unt.se med så god framförhållning som möjligt. Hör gärna av dig redan när du planerar artikeln.

Texten skickas som e-posttext eller wordfil. Undvik pdf. UNT Debatt publicerar endast texter med ensamrätt.

Klimatfrågan kräver stora forskningsresurser från många områden; det brådskar att bryta utsläppskurvan, skriver artikelförfattarna.

FOTO: JESSICA GOW/TT

Staten måste investera mer i forskning

DEBATT

Vi uppmanar regeringen: se inte forskningspolitik isolerat från annan politik, skriver 17 företrädare för universitet och företag.

Under Nobelveckan firas forskningens triumfer, i Sverige och runt om i världen. Nobelpriserna tydliggör hur forskningens borrhande i grundläggande vetenskapliga frågeställningar driver utveckling i samhället. Mycket av det vi ser som självklart kommer ur forskning: effektiva behandlingar när vi blir sjuka, mobiltelefonen som bank, bibliotek och resebyrå, metoder för konflikthantering. Samtidigt finns stora utmaningar.

Klimatfrågan kräver stora forskningsresurser från många områden; det brådskar att bryta utsläppskurvan.

Datavetenskapliga landvinningar inom automatisering och AI innebär både enorma möjligheter och stora utmaningar för samhället. Forskning och utbildning stärker vår förmåga att möta framtida, ännu okända, utmaningar.

Svenska universitet och företag i kunskapsfronten bidrar till Sveriges, världens och planetens framtid. Ministern för högre utbildning och forskning Matilda Ernkrans (S) uttrycker (Svd 3/10) en vilja att försvara Sveriges position som kunskapsnation. Då krävs en politik som stödjer en sådan utveckling.

Arbetet med 2020 års forskningsproposition går just nu in i sitt mest intensiva skede och som företrädare för några av nyckelaktörerna i svensk

forskning vill vi se betydligt större politiskt engagemang och kraftfulla finansiella satsningar om inte Sverige ska tappa mark som en innovativ industri- och kunskapsnation.

Till att börja med får det inte finnas någon motsättning mellan hög kvalitet och samhällsnytta i forskningspolitikens utformning.

Kraven är desamma: Den måste mobilisera tillräckliga resurser, vara långsiktig samt driva mot högsta möjliga kvalitet i forskning, samverkan och nyttiggörande. Det är så genombrotten kommer, som placerar Sverige i den internationella forsknings- och innovationsfronten. Endast så kan vi fortsätta attrahera kunskapsintensiva företag, få Nobelpris, bidra till energiomställningen eller lösa antibiotikaresistenskrisen. Endast så kan vi lära oss förstå hur demokratiska fri- och rättigheter stärks respektive försvagas eller hur religion och samhälle samspelar när konflikter uppstår.

Forskning verkar i ett internationellt sammanhang. När andra delar av världen storsatsar lockas forskare och företag dit, när EU lägger om sin forskningspolitik, eller kronkursen faller, får det konsekvenser som direkt påverkar oss i Sverige.

**Stora delar av forskning-
en är i dag beroende av**

avancerad forskningsinfrastruktur som inget enskilt lärosäte eller företag har råd med: högteknologisk utrustning, avancerade instrument, testbäddar, databaser och system.

Kostnaderna har under flera år stadigt ökat och fortsätter att öka utan att finansieringen hängt med. Utan verktyg för att bedriva forskning avstannar utvecklingen, att placera infrastrukturen i centrum för forskningspolitiken de kommande åren har blivit en ödesfråga.

Forskningens nödvändiga infrastruktur måste finansieras och samordnas nationellt. Den behöver även göras tillgänglig för företag med forskning och utveckling i Sverige. Svenska framsynta investeringar i storskalig forskningsinfrastruktur har potential att stärka Sveriges internationellt ledande roll. Det krävs dock en ökad statlig ram på närmare en miljard kronor den kommande fyraårsperioden för att säkerställa långsiktig drift och vidareutveckling av stora infrastrukturer som MAX IV, SNIC, ESS och SciLifeLab, utan att utarma nödvändig annan forskningsinfrastruktur. Det kan handla om testmiljöer för automatisering och fossilfria transporter. Andra brådskande exempel är infrastruktur för informations- och kommunikationsteknologi samt för att utveckla vävnads-, cell- och molekylärbio-logiska tekniker och koppla sådana data till hälsodata med målet att förbättra prevention, diagnos och behandling av sjukdom.

**En nationell strategi för
forskningsinfrastruktur**

är nödvändig för att skapa långsiktighet i satsningarna, tydliggöra ansvar och säkerställa bättre samordning, tillgänglighet och samutnyttjande.

Vi behöver stimulera gränsöverskridande samverkan och mobilitet vid infrastrukturerna med attraktiva karriärvägar för de forskare som väljer att arbeta med att vidareutveckla infrastrukturerna. Såväl näringslivet som akademien berikas av att anställda rör sig mellan sektorerna. I en föränderlig värld bör också universitetens uppdrag att arbeta med livslångt lärande för yrkesverksamma förtydligas.

Politiken måste i alla lägen styra mot kvalitet. Det handlar om att skapa ett finansieringssystem som är långsiktigt och prioriterar kvalitet. De bästa idéerna, forskarna och samarbetena, oavsett var de finns, måste prioriteras när medel fördelas och de med bäst förutsättningar och kompetens ges förutsättningar att vidareutveckla sina idéer för att möta globala utmaningar. Incitament som stärker lärosätenas strategiska förmåga är i detta sammanhang viktiga, och forskningsinfrastrukturerna kan bli de plattformar som bildar ett kitt för den främsta forskningen; inomvetenskaplig eller i tvärsektorieell samverkan, som stärker innovationsförmågan och därmed Sveriges konkurrenskraft.

Statens investeringar i forskning måste successivt öka. Ett enprocentsmål är ett fullt rimligt mål att eftersträva.

Vi uppmanar Sveriges regering att inte se forsknings-

politiken isolerat från annan politik. Den hör samman med framsteg inom i stort sett alla andra politikområden: framtidens jobb, skola, ekonomi och näringsliv, vård- och omsorg, klimat och miljö, kultur och integration samt säkerhet. En väl genomtänkt och långsiktig satsning på forskningspolitiken främjar utvecklingen av Sverige som en hållbar kunskapsnation.

Hans Adolfsson, rektor Umeå universitet
Stefan Bengtsson, rektor Chalmers
Birgitta Bergvall-Kåreborn, rektor Luleå tekniska universitet
Elisabeth Björk, Senior Vice President late CVRM & Gothenburg Site Lead, AstraZeneca
Kjell Blücker, vd Ragnar Söderbergs stiftelse
Helen Dannetun, rektor Linköpings universitet
Claes Erixon, Executive Vice President, Head of Research and Development, Scania
Lars Hultman, vd, Stiftelsen för Strategisk Forskning
Sigbritt Karlsson, rektor KTH
Maria Knutson Wedel, rektor SLU
Ole Petter Ottersen, rektor Karolinska Institutet
Eva Pettersson, akademisekreterare och vd, Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien
Lars Stenqvist, Executive Vice President & CTO, Volvo Group
Lars Strannegård, rektor, Handelshögskolan i Stockholm
Astrid Söderbergh Widding, rektor Stockholms universitet
Eva Wiberg, rektor, Göteborgs universitet
Eva Åkesson, rektor Uppsala universitet

unt.se/debatt

Läs mer på nätet
Läs fler debattartiklar på unt.se/debatt.